

Befolyásolja-e a korrupció az állami költségvetést? Délkelet-ázsia országaira vonatkozó bizonyítékok, különös tekintettel Vietnambra

Giang Nguyen Thuc Huong¹ – Dat Vu Hoa² – Van Nguyen Hong¹

ABSZTRAKT: A korrupció, amely számos országban átható probléma, jelentősen aláássa a gazdasági fejlődést és a kormányzati hatékonyságot. A korrupció mérésére általában két mutatószámot használnak: a Korrupció Érzékelési Indexet (CPI) és a Korrupció Ellenőrzési Indexet (CCI). Vietnamban a magas korrupciós index a korrupciós gyakorlatok súlyosságát és elterjedtségét tükrözi, amely kihat a gazdaság különböző aspektusaira. Tanulmányunk célja annak feltárása, hogy a korrupció hogyan befolyásolja a vietnami állami költségvetést. Kutatásunkhoz a másodlagos adatokat 2012 és 2022 között időszakra gyűjtötték össze, amikor is Vietnamban jelentős társadalmi és gazdasági változások zajlottak le. Az indexek elemzése során arra a következtetésre jutottunk, hogy a magasabb korrupcióérzékelés (CPI) magasabb bevételek beszedésével függ össze, míg a korrupcióellenőrzés (CCI) szignifikáns kapcsolatot mutat a kiadásokkal. A korrupciónak nincs közvetlen hatása Vietnámban sem a bevételekre, sem pedig a GDP-hez viszonyított kiadásokra. Az olyan tényezők viszont, mint a közvetlen külföldi befektetések (FDI) és az infláció jelentősebb szerepet játszanak a kormányzati bevételek és a költségvetési politika alakításában. Tanulmányunk az első olyan tudományos értekezés Vietnámban, amely a korrupciós indexnek az állami költségvetés bevételeire és kiadásaira gyakorolt hatásmechanizmusát vizsgálja, feltárja az ok-okozati összefüggéseket és intézkedési javaslatokat dolgoz ki a korrupció megelőzésére, segítve ezzel a társadalmi-politikai rendszerrel szembeni bizalom helyreállítását és megtartását.

KULCSSZAVAK: korrupció, korrupciós index, bevételek, kiadások, államháztartás

JEL-KÓDOK: D7, E62, H27

DOI: https://doi.org/10.35551/PFQ_2025_2_6

¹ Gazdasági és Menedzsment Iskola, Hanoi Tudományos és Technológiai Egyetem, Vietnam

² Gazdasági és Jogi Kar, Deakin Egyetem, Ausztrália (levelező szerző)

Levelező szerző: s225030704@deakin.edu.au

Bevezetés

A korrupció „a közhatalommal való visszaélés a magánérdekek kielégítésére.” (Chencong, 2001). Pénz vagy befolyás tiltott cseréje révén nyilvánulhat meg jogosulatlan előnyhöz juttatva másokat vagy önmagát, megkerülve a jogi eljárásokat (Deflem, 1995). Gyakran összefonódik a hagyományos értékek és az erkölcsi elvek eróziójával, a törvénybe és közkerülésbe ütközéssel, hozzájárul a társadalmi hanyatláshoz (Ladikos, 2002). (Kholikulovna, 2022) a korrupciót veszélyes bűncselekményként értékeli, amely komoly veszélyt jelent a társadalom jólétére. A legkülönbözőbb területeken előfordulhat, beleértve a kormányzást, a gazdaságot és az igazságszolgáltatást. Lehetnek kézzelfogható és nem kézzelfogható hatásai. Negatív hatásai közül Christos et al. (2018) kiemelik a korrupció szintje és a gazdasági fejlődés közötti fordított kapcsolatot az európai országokban. Gründler és Potrafke (2019) a korrupció gazdasági növekedésre gyakorolt jelentős negatív hatását hangsúlyozzák, különösen az autokratikus rendszerekben. Abdulla (2021) a korrupció humántőkére gyakorolt hatását vizsgálta az amerikai népszámlálási adatok felhasználásával, és feltárta a korrupció káros hatását a nem megfigyelt humántőke-felhalmozásra. Monte és Pennacchio (2020) kimutatta, hogy a korrupció hogyan növeli az államadósság szintjét az OECD-országokban. Sedgo és Omgba (2023) szerint az afrikai országokban az állami kiadások elosztásának korrupciós torzulása a folyó kiadások irányába mutat a tőkeberuházásokkal szemben.

Délkelet-Ázsiában a korrupció mélyen beépült mind az állami, mind pedig a magán-szektorba, ahol a meggyökeresedett klientúra-rendszerek és a gyenge kormányzati struktúrák tovább súlyosbítják a problémát (Wesley, 2017). A régió számos országában a korrupció nem egyszerűen egy különálló kérdés, hanem a politikai és gazdasági élet rendszerszintű jellemzője. A patronázsrendszerek fennmaradása, ahol a politikai vezetők a támogatókat közpénzekkel jutalmazzák, a korrupció kultúráját hozta létre, megkönnyítve ezzel az állami vagyonnal való visszaélést személyes haszonszerzés céljából (Aspinall, 2015). A gyenge kormányzati struktúrák, amelyeket a korlátozott elszámoltathatóság, az átláthatóság hiánya és a nem hatékony jogi keretek jellemeznek, megnehezítik a korrupció kezelését a kormányzat minden szintjén.

Széles körben elterjedt és rendszerszintű a korrupció Indonéziában, a Fülöp-szigeteken és Vietnamban, amit e nemzetek globális korrupciós indexekének magas értéke is jelez (Wijayati et al., 2016). Vietnamban olyan méreteket öltött a korrupció, hogy az már hátráltatja az ország gazdasági növekedését, a közforrásokkal való gazdálkodás és elosztás hatékonyságát, ami a közbizalom csökkenéséhez vezetett (Fritzen, 2006). Olyan azonnali átfogó reformokra van szükség, amely megfelelően kezeli a korrupciót és az azt elősegítő szélesebb körű intézményi gyengeségeket.

A korrupció kérdése a gazdaság különböző aspektusaira gyakorolt hatása miatt a világ legtöbb országát már évek óta foglalkoztatja. A korrupciós indexek (CPI, CCI, GCB, BPI, ICRG) egyre pontosabb rangsorolási referenciákat nyújtanak minden ország számára. A leggyakrabban használt korrupciós indexet, a CPI-t a vizsgált 180 ország több mint kétharmada 50 pont alatt teljesíti (100 pont a maximum), ami azt jelzi, hogy komoly korrupciós problémákkal küzdenek. A globális átlag mindössze 43 pont, miköz-

ben az országok túlnyomó többsége az elmúlt évtizedben semmiféle előrelépést nem tett, sőt romlott ezen mutatószámuk (Transparency International, 2023).

A Délkelet-Ázsiában tartósan fennálló korrupció világszerte aggodalomra ad okot, különösen a gazdasági és kormányzási eredményekre gyakorolt káros hatásai miatt. A régióban az országok CPI-rangsorában is nagy különbségek mutatkoznak. 2023-ban a rangsorban egyedül Szingapúr végzett az előkelő 5. helyen, Malajzia az 57., Kelet-Timor a 70., Vietnam a 83., a régió többi országa pedig magas korrupciós szintekkel rendelkező országok közé tartozik (Thaiföld 108/180, Indonézia és a Fülöp-szigetek 115/180, Laosz 136/180, Kambodzsa 158/180, Mianmar 162/180). Ezek a rangsorok a kormányzás és az államháztartás irányítása terén fennálló jelentős kihívásokat tükrözik. A korrupció közvetlenül aláássa a bevételek beszedésére irányuló erőfeszítéseket, mivel elősegíti a szabályok be nem tartásának és a tiltott gyakorlatoknak a kultúráját, ami torzítja a költségvetési források elosztását, és elvonja a forrásokat az olyan kritikus ágazatoktól, mint az oktatás, az egészségügy és az infrastruktúra fejlesztése. A korrupció aláássa a közkiadások hatékonyságát, csökkenti a lakosság javát szolgáló kormányzati programok és szolgáltatások hatékonyságát. A legújabb elemzések azt mutatják, hogy a közszféra költségvetésének jelentős részét a korrupció miatt rosszul osztják el. Wahyudi és Palupi (2023) a korrupció gazdasági növekedésre gyakorolt hatását vizsgálta hét ázsiai országban, és úgy becsülték, hogy a teljes közkiadások 5–7%-át elsikkasztják, ami közvetlenül befolyásolja a kormányzati programok és szolgáltatások hatékonyságát, hiszen olyan forráselvonással jár, amelyet az infrastruktúra, az egészségügy és az oktatás javítására lehetne fordítani. A korrupcióból eredő rossz pénzügyi gazdálkodás csökkenti az állami beruházások hatékonyságát is, súlyosbítja a szegénységet és az egyenlőtlenséget. A hatékony szabályozási keretek és ellenőrzési rendszerek hiánya megnehezíti a kormányok számára, hogy érdemben, termelékenyen osszák el a forrásokat a kritikus ágazatokban. Ezek az eredmények összhangban vannak a tágabb regionális tendenciákkal, ahol a korrupció és a gyenge kormányzás hozzájárul a rossz erőforrás-gazdálkodáshoz, és akadályozza a gazdasági fejlődést (Adams et al., 2019).

Vietnam a 41/100-as CPI-pontszámmal 83. helyen áll, amely még átlagosnak is tekinthető, azonban a kormányzási kereteken belül is jelentős korrupciós aggályok merülnek fel. A kormány képtelen hatékonyan küzdeni a korrupció ellen mind az állami, mind pedig a magánszektorban. Ez az eredménytelenség aláásta a közvélemény állami intézményekbe vetett bizalmát. A korlátozott elszámoltathatósági mechanizmusok – például a pénzügyi irányítási rendszerek nem megfelelő felügyelete – felnagyították a problémát, amely megnehezítette a kormány számára a költségvetés hatékony kezelését (Baker & Milne, 2015). A korrupció állami költségvetésre gyakorolt hatásának kezelése kulcsfontosságú a gazdasági egészségre és a kormányzásra gyakorolt messzemenő hatásai miatt. Fejlődő országok közé tartozó Vietnam jelentős akadályokkal küzd az államháztartás hatékony kezelése terén. Annak ellenére, hogy a kormány jelentős korrupcióellenes intézkedéseket hajtott végre, a különböző közigazgatási szinteken a korrupciós gyakorlatok fennmaradása továbbra is félelmetes akadálya a fenntartható gazdasági fejlődésnek. Ezek a gyakorlatok akadályozzák a források méltányos elosztását, állandósítják az egyenlőtlenségeket, és gátolják az

előrelépést a szélesebb körű társadalmi-gazdasági célok elérése felé. A közelmúltban a vietnami korrupció mértékét több, nagy visszhangot kiváltó ügy is jelezte, amelyek közül az egyik leghírhedtebb a Truong My Lan ingatlanmágnás sikkasztási botránya volt, amelynek során becslések szerint 12,5 milliárd dollár tűnt el (Vu, 2024). Ez, az ország történetének egyik legnagyobb botránya, nemcsak a közszférában tapasztalható korrupció mértékére világít rá, hanem arra is, hogy a korrupciós gyakorlatok milyen mértékben épültek be a vietnami köz- és magánszférába. A fantomcégek, a hamis számlák és az illegális pénzügyi gyakorlatok lehetővé tették nagy összegű közpénzek elsikkasztását, aláásva ezzel az ország pénzügyi stabilitását és a közbizalmat. A korrupció destabilizálhatja az állami intézményeket, erodálhatja az elszámoltathatóságot, károsíthatja az ország költségvetési egészségét, alááshatja a közbizalmat. A kormány korrupcióellenes kampányai, köztük a többek által vitatott „lángoló kemence”³ kezdeményezés és a pénzügyi szektorban feltárt botrányok jól szemléltetik a korrupció mélyen gyökerező természetét, valamint a kormányzásra és a gazdasági stabilitásra gyakorolt hatásait.

A korrupció politikai és gazdasági következményei is jelentősek, mivel a korrupciós botrányokhoz köthető magas rangú tisztviselők és üzleti vezetők eltávolítása politikai instabilitáshoz vezetett. Annak ellenére, hogy a korrupciónak az államháztartás irányítására gyakorolt hatásával való foglalkozás fontos, a Délkelet-Ázsiában e témában végzett kutatások még mindig gyéren folynak. Bár a gazdasági és társadalmi tényezők állami költségvetésre gyakorolt hatásáról már több tanulmány is született (Baker & Milne, 2015; Wahyudi és Palupi, 2023), de eddig kevésen vizsgálták közvetlenül azt, hogy a korrupció hogyan befolyásolja az államháztartás irányítását Délkelet-Ázsiában, különösen Vietnám kontextusában. Ennek a kapcsolatnak a megértése ugyanakkor kulcsfontosságú a költségvetés átláthatóságát és elszámoltathatóságát szorgalmazó politikák kialakításához. Tanulmányunk ezt a hiányosságot kívánja pótolni azáltal, hogy bizonyítékokat szolgáltat arról, hogy a korrupció hogyan befolyásolja az állami költségvetés egyes összetevőit, beleértve az állami költségvetés bevételeit és kiadásait.

Összesen tíz délkelet-ázsiai országból gyűjtött adatokat használtunk fel annak felmérésére, hogy a korrupció hogyan befolyásolja az állami költségvetések kezelését, különös tekintettel Vietnámra. A korrupciós mutató elemzésével megvizsgáltuk a korrupció közvetlen és közvetett hatásait az állami költségvetés bevételeire és kiadásaira. Azonosítottuk, hogy a korrupció hogyan torzítja a költségvetési gazdálkodás források helytelen elosztása, a közszolgáltatások nyújtásában mutatkozó hatékonysági hiányosságok, valamint az intézményi fékek és ellensúlyok gyengítése révén. Segítségét és támpontot adtunk ezzel a politikai döntéshozók számára a hatékonyabb korrupcióellenes stratégiák kialakításához, a közszféra elszámoltathatóságának ja-

3 Egy 2022-be elindított korrupcióellenes hadjárat a kormányzat ellenőrzése alá tartozó korrupt üzletemberek és állami tisztviselők visszaszorítására. A művelet keretében több ezer cégvezetőt és állami alkalmazottat vettek őrizetbe, köztük Truong My Lan milliárdos ingatlanmogult is, akit 304 trillió vietnámi dong (a vietnámi GDP 3%-a, 4500 milliárd Ft) elsikkasztása és megvesztegetés miatt halálra ítélték.

vításához és az államháztartás irányításának megerősítéséhez, ami hozzájárulhat a fenntartható gazdasági növekedéshez és fejlődéshez, biztosíthatja a közforrások hatékony és igazságos felhasználását.

Elméleti keret

A korrupció a közhatalommal való visszaélés magánnyereség elérése érdekében, valamint a közhivatal és a magánérdekek között jogilag meghatározott korlátok megsértése (Rumjantseva, 2005; Šumah, 2018). A kormányzati kontextusban Deflem (1995) a korrupciót két fő típusba sorolta: a monetáris korrupció, amely pénznek szívességért vagy befolyásért való cseréjét jelenti, illetve a bürokratikus korrupció, ahol a hatalmat személyes haszonra cserélik. Morris (2011) a korrupció különböző típusait azonosította, amelyek magukban foglalják a megvesztegetést, a kenőpénzt, a zsarolást, a vesztegetést, a sikkasztást, a csalást, a nepotizmust, a kivételezést, az összeférhetetlenséget, az illegális kampánytámogatásokat, az illegális kiadásokat, a választási csalást és a szavazatvásárlást. Ezek a formák rávilágítanak arra, hogy az egyének és a szervezetek milyen sokféle módon élnek vissza a hatalommal vagy befolyással személyes haszonszerzés céljából. Mayo (2013) szerint a korrupciónak két fő típusa van: a „nagykorruptió” és a „pitiáner korrupció”. A nagy korruptió jellemzően magas rangú tisztviselőkkel és nagy összegekkel jár, gyakran a kormányzás nemzeti vagy nemzetközi szintjét érinti. Ezzel szemben a kisstílusú korrupció a bürokratikus vagy közigazgatási kereteken belüli kisebb mértékű korrupciós esetekre utal, amelyek gyakran alacsonyabb szintű tisztviselőket érintenek. Kalienichenko és Slynko (2022) a korrupció különböző, a hazai és a transznacionális szférákat átfogó típusait vizsgálta, úgy mint a megvesztegetés, a csalás, a zsarolás, a közpénzek elsikkasztása, a klientelizmus, a lobbizás, a kivételezés, a nepotizmus, az illegális haszon, illetve előnyökre vonatkozó ígérek vagy javaslatok elfogadása.

A múltban számos elméleti modell foglalkozott a korrupció jellemzőivel. Klitgaard (1988) megbízó-ügynök elmélete világos keretet biztosított a korrupció dinamikájának megértéséhez a közszféra szervezetein belül. A megbízó-ügynök elmélet szerint a közszférán belüli ügynökök (például kormánytisztviselők) megbízást kapnak arra, hogy a megbízók (a nyilvánosság, a parlament vagy a felügyelők) érdekében cselekedjenek. A gyakorlatban azonban az ügynökök érdekei gyakran eltérnek a megbízók érdekeitől. Az ügynökök kihasználhatják az információs aszimmetriákat, és saját érdekeiket előnyben részesíthetik a megbízók érdekeivel szemben (Groenendijk, 1997). Ez az eltérés ügynöki problémához vezet, amikor az ügynökök korrupt tevékenységet folytatnak, hogy személyes előnyöket biztosítsanak, és ezzel aláássák a megbízók jólétét és érdekeit. Az elmélet azonban leegyszerűsítette a korrupciós gyakorlatokban szerepet játszó összetett kapcsolatokat és motivációkat, figyelmen kívül hagyva más hozzájáruló tényezőket.

Groenendijk (1997) kollektív cselekvésemellete betekintést nyújt abba, hogy a társadalmi normák és felfogások hogyan befolyásolják a korrump viselkedést. Ez az elmélet annak magyarázatában vált ismertté, hogy a rendszerszintű korrupció miért

marad fenn annak ellenére, hogy törvénytelen és ellenáll a hagyományos korrupcióellenes erőfeszítéseknek. Persson et al. (2013) szerint a rendszerszintű korrupciót kollektív problémának tekintik, amelyben az egyének azon elvárás alapján racionalizálják korrupct cselekedeteiket, hogy mások is hasonlóan fognak viselkedni. Azokban a környezetekben, ahol a korrupció társadalmi normává vált, gyakran úgy érzékelik, mint a feladatok elvégzésének egyetlen praktikus módját. A széles körben elterjedt korrupció káros következményeinek felismerése ellenére az egyének kényszerrel érezhetnek arra, hogy korrupct gyakorlatokat folytassanak, mert úgy látják, hogy hiába való tisztességesnek maradni egy korrupct rendszerben (Marquette és Peiffer, 2015). Ilyen körülmények között a hagyományos, a megbízó-ügynök modellre épülő korrupcióellenes intézkedések gyakran megbicsaklanak. Ennek oka, hogy a rendszeren belül nincs elegendő „megbízó”, aki fenntartja és érvényesíti a korrupcióellenes normákat (Klitgaard, 2004; Persson et al., 2013). Az elmélet azonban alábecsülheti az egyéni ügynöki tevékenység és az elszámoltathatóság szerepét a korrupciós cselekményekben.

Macrae (1982) játékelmélete megvilágította a korrupct döntések és interakciók mögött meghúzódó stratégiai számításokat. A korrupciós viselkedés a fogoly dilemma fogalmában rejlik, ahol az egyének az egyéni racionalitás és a kollektív jólét közötti konfliktussal szembesülnek (Kuhn, 2019). Ebben a keretben az egyének előnyösnek érezhetik a korrupcióban való részvételt, mivel attól tartanak, hogy hátrányos helyzetbe kerülnek, ha nem vesznek részt, míg mások igen. Ez a dinamika különösen nyilvánvaló az olyan kontextusokban, mint a közbeszerzés, ahol a magánszektorbeli szervezetek a versenytársak tevékenységével kapcsolatos bizonytalanság miatt korrupciós gyakorlatot folytathatnak. A nyomás származhat a kollégáktól vagy felettesektől, az etikátlan magatartást toleráló vagy bátorító szervezeti kultúrától, valamint a szabályok megkerülésének vélt szükségességétől a kívánt eredmények elérése érdekében. E dinamikák feltárásával a játékelmélet betekintést nyújt abba, hogy a jogi tiltások és a korrupcióellenes erőfeszítések ellenére miért marad fenn a korrupció. Ennek az elméletnek az a hátránya, hogy főként a racionális szereplőkre összpontosít, és figyelmen kívül hagyja az érzelmek, az etika és a társadalmi normák szerepét a korrupct viselkedésben.

Scott (2004) az intézményelmélet segítségével a kormányzat azon szerepére összpontosít, amit a közszféra korrupciójának alakításában játszik. Az intézmények olyan elemeket foglalnak magukban, mint a jogállamiság, a jól meghatározott korrupcióellenes normák és a korrupcióellenes intézkedések érvényesítésével megbízott független ügynökségek. A gyenge intézmények és a korrupcióellenes intézkedések gyenge végrehajtása lehetővé teszi a korrupct gyakorlatok virágzását, amelyek beágyazódnak a rendszerbe. A gyenge intézményekkel rendelkező országokban a korrupció az állami költségvetésből jelentős pénzszivárgáshoz vezethet olyan gyakorlatok révén, mint a megvesztegetés, a csalás és a közpénzekkel való visszaélés. Ez nemcsak a rendelkezésre álló állami forrásokat csökkenti, hanem aláássa a gazdasági növekedést is, ami tovább rontja az állami bevételeket. Az intézményelmélet még a korrupcióellenes keretek megléte esetén is azt vizsgálja, hogy a korrupció hogyan maradhat fenn és hogyan szilárdulhat meg a szervezetekben és a szélesebb társadalomban (Luo,

2005). Az elmélet túlságosan determinisztikus, feltételezve, hogy a korrupció kizárólag az intézményi hiányosságok következménye.

Vannak olyan tanulmányok, amelyek a korrupcióra összpontosítanak, mivel az „mindig is kialakulnak” tekinthető, és főként a korrupciónak a gazdasági növekedésre gyakorolt hatását vizsgálják általában. Christos et al. (2018) például a korrupció szintje és az európai országok gazdasági fejlődése közötti bonyolult kapcsolatot vizsgálta. A vizsgált európai országok minden kategóriájában pozitív lineáris kapcsolatot azonosítottak a korrupciós szintek csökkenése és az egy főre jutó GDP növekedési rátájának növekedése között. Ez az empirikus felismerés azt sugallja, hogy a korrupció elleni küzdelemre irányuló erőfeszítések potenciálisan jelentős gazdasági előnyökkel járhatnak, mivel elősegítik a fenntartható növekedés és fejlődés számára kedvező környezet kialakulását. Begu et al. (2019) szintén hasonló tanulmányt készített huszonnégy európai ország 2017-es adatainak felhasználásával, hogy a CPI, a GDP és a munkanélküliségi ráták közötti potenciális összefüggéseket faktorelemzés segítségével állapítsa meg. A magasabb egy főre jutó GDP-vel rendelkező országokban általában alacsonyabb a korrupció észlelt szintje, amely arra utal, hogy pozitív kapcsolat van a gazdasági jólét és a kormányzás átláthatósága között. Ezzel szemben az elemzés fordított kapcsolatot mutat ki a munkanélküliségi ráta és a CPI között, amely pedig azt jelzi, hogy a magasabb munkanélküliségi ráta gyakran magasabb korrupciós észleléssel jár együtt. Még szélesebb körben Gründler és Potrafke (2019) a korrupció és a gazdasági növekedés közötti bonyolult kapcsolat átfogó újbóli vizsgálatára vállalkozott, 175 országra kiterjedő, 2012 és 2018 közötti összevont adatok felhasználásával. A tanulmány meggyőző bizonyítékokat mutat be arra vonatkozóan, hogy a korrupció jelentős és káros hatást gyakorol a gazdasági növekedésre. Elemzésükből az derül ki, hogy a fordított CPI egy standard eltéréssel történő növekedése az egy főre jutó reál-GDP jelentős, becslések szerint mintegy 17%-os csökkenésével korrelál (Gründler és Potrafke, 2019). Megállapításaik segítenek a kormányzati reformok és a korrupcióellenes intézkedések megerősítésében, amelyek célja az integritás, az elszámoltathatóság és a gazdasági ellenálló képesség előmozdítása az egyes országokban. Simo-Kengne és Bitterhout (2023) hasonló empirikus vizsgálatot végzett a BRICS-országokra vonatkozóan az 1996-2020 közötti időszakra vonatkozóan, és ugyanezeket az összefüggéseket állapította meg.

A korrupciónak az állami költségvetésre gyakorolt hatásával kapcsolatban Monte és Pennacchio (2020) jelentős mértékben hozzájárult a meglévő szakirodalomhoz azzal, hogy alaposan megvizsgálta, hogyan befolyásolja a korrupció az államadósság dinamikáját makrogazdasági szinten. Az 1995 és 2015 közötti időszakot felölelő, OECD-országokat felölelő paneladatállományra összpontosítva a szerzők azt találták, hogy a korrupció következetesen káros hatást gyakorol az államadósság szintjére a különböző OECD-országokban, függetlenül az állami kiadások szintjétől. Kiemelték azt is, hogy a korrupció szintjének feltételezett 50%-os csökkentése rövid távon az államadósság körülbelül 2%-os jelentős csökkenését eredményezheti. Egy olyan fejlődő, korrupció által érintett területen, mint Afrika, Sedgo és Omgba (2023) a korrupció bonyolult dinamikáját és annak az állami kiadások elosztására gyakorolt mélyreható hatásait vizsgálta 48 afrikai nemzetre vonatkozóan a 2000 és 2016 közötti

időszakban. A statisztikai évkönyvekből származó adatok aprólékos elemzésével a kutatók meggyőző bizonyítékokat tártak fel, amelyek rávilágítottak a korrupciónak a közpénzek elosztására gyakorolt káros hatásaira. Eredményeik egy jól érzékelhető tendenciát mutatnak, amely szerint a korrupció megnövekedett szintje jelentős egyensúlyhiányt okoz a tőke- és a folyó kiadások között.

A délkelet-ázsiai régióban a korrupció már régóta a kutatók érdeklődésének a tárgya. Wescott (2003) négy délkelet-ázsiai ország – Vietnam, Laosz, Kambodzsa és Thaiföld – korrupcióellenes erőfeszítéseit vizsgálta, és sok hasonlóságot és különbséget is talált az országok között. Egyes országok jobban teljesítettek, mint mások, de mindkettő a közigazgatás, a kiadások kezelésének megerősítésével és a jogi keretek kiegészítésével küzdött a korrupció ellen. Hasonló összehasonlításokat végeztek Indonézia, a Fülöp-szigetek és Thaiföld esetében a korrupció okairól és következményeiről (Quah, 2003), Indonézia, Malajzia és Thaiföld esetében a vállalatirányítás és a korrupció közötti kapcsolatról (Wijaiati et al., 2016), Szingapúr kivételével a délkelet-ázsiai országok esetében a kormányzati beszerzések korrupciójáról (Jones, 2009), illetve az ASEAN-ország esetében a korrupció és a gazdasági növekedés közötti kapcsolatról (Haw et al., 2020; Nguyen et al., 2022; Wahyudi és Palupi, 2023). Haw et al. szerint (2020) a legtöbb ASEAN-országban a korrupció egy bizonyos pontig közvetve elősegítheti a növekedést, de amint ezt a küszöböt túllépik, és a korrupciót ellenőrzés alá vonják, az jelentősen akadályozza a növekedést. Nguyen et al. (2022) megállapította, hogy a korrupció ellenőrzésének fokozása enyhítheti az árnyékgazdaság gazdasági növekedésre gyakorolt negatív hatását az ASEAN-országokban. A korrupció hatásáról a régió országainak állami költségvetésére azonban még nem készült kutatás.

Vietnam esetében Dang (2016) a vietnami korrupció kusza szövevényeit vizsgálta, és meggyőző bizonyítékokat szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy a korrupció jelentős negatív hatást gyakorol a vietnami tartományi fejlődés különböző kulcsmutatóira. Kiemelte, hogy a korrupció hogyan ássa alá a magánszektor beruházásait, hogyan fojtja el a munkahelyteremtési lehetőségeket, és hogyan akadályozza az egy főre jutó jövedelem növekedését a különböző tartományokban. Nguyen és társai (2016) átfogó elemzést végeztek, amelyben a korrupció gazdasági növekedésre gyakorolt hatását vizsgálták, felhasználva a Transparency International és a Világbank kormányzási mutatóinak adatait a 2000 és 2012 közötti időszakra vonatkozóan. Eredményeik megerősítették, hogy a korrupció jelentősen akadályozza a gazdasági növekedést, ha figyelembe vesszük a közvetlen hatását. A tanulmány azonban a közvetett hatások vizsgálatakor árnyaltabb képet is feltárt: a korrupció paradox módon pozitív hatást gyakorol a növekedésre a humántőke fejlődéséhez kapcsolódó csatornákon – például az oktatáson – és a hazai beruházások ösztönzésén keresztül. Ezzel szemben a korrupció negatívan hat a növekedésre az elszámoltathatósághoz kapcsolódó mechanizmusokon keresztül. Nguyen (2019a) későbbi kutatásában meggyőző hangsúlyt kapott a gazdasági szabadság és a hatékony korrupcióellenőrzés kulcsfontosságú szerepe a nemzeti fejlődés pályájának alakításában, különösen a fejlődő országokon belül. Megállapította, hogy robusztus és pozitív korreláció áll fenn a gazdasági szabadság indexe, a korrupció észlelési indexe és a társaságiadó-bevételek között. Szerinte a

fejlődő országok kormányainak prioritásként kell kezelniük a gazdasági szabadságot elősegítő korrupció elleni küzdelmet, mint a fenntartható gazdasági növekedés előmozdításának és a társaságiadó-bevételek növelésének kulcsfontosságú tényezőit.

Bár ezek a tanulmányok együttesen foglalkoznak a korrupció gazdasági fejlődésre gyakorolt hatásának különböző aspektusaival, de szükség van olyan empirikus tanulmányokra is, amelyek közvetlenül értékelik, hogy a korrupció hogyan hat az egyes országok állami költségvetésére. Tekintettel a földrajzi, kulturális, gyarmati történelem és a gazdasági növekedés közös jellemzőire, valamint a nemzetközi kereskedelem szempontjából stratégiai fontosságú elhelyezkedésükre, a kérdéssel kapcsolatos összehasonlító tanulmányok ebben a régióban rendkívül helyénvalóak. A kutatás olyan esetekre is összpontosíthat, amelyek a politikai intézmények és az integrált költségvetések sajátos jellemzőivel rendelkeznek, mint például Vietnam.

Kutatási hipotézis

A megbízó-ügynök elméletben Klitgaard (1988) kiemelte, hogy a köztisztviselők (ügynökök) a saját érdekeik szerint járhatnak el, nem pedig a nyilvánosság (megbízók) érdekei szerint. Ez bizalmatlanságot okozhat a polgárok és a vállalkozások körében, mivel aggódnak amiatt, hogy az általuk befizetett adót nem megfelelően használják fel. Ennek negatív a hatása az állami költségvetésre, mivel csökkenti annak bevételeit. Groenendijk (1997) kollektív cselekvésemélete szerint, ha a korrupció társadalmi normává válik, akkor az egyének korrump gyakorlatot folytatnak, mert úgy vélik, hogy mások is így fognak tenni. A széles körben elterjedt korrupció aláássa a közintézményekbe vetett bizalmat, és csökkenti a korrupcióellenes intézkedések hatékonyságát. A rendszerszintű korrupció széles körben elterjedt adóelkerüléshez és alacsonyabb adómegfeleléshez vezethet, csökkentve ezzel az állam által beszedhető teljes bevételt. Scott (2004) intézményelmélete szerint a gyenge intézmények, amelyek nem képesek a korrupció ellenőrzésére, szintén súlyosbítják a problémát.

A korrupciónak a gazdasági növekedésre gyakorolt káros hatásait (Mauro, 1995; Gründler & Potrafke, 2019; Simo-Kengne & Bitterhout, 2023) figyelembe véve arra lehet következtetni, hogy a korrupció negatívan hat az állami költségvetés bevételeire is, mivel az alacsonyabb gazdasági növekedés a vállalkozások és a magánszemélyek alacsonyabb jövedelmét jelenti, így csökkenti az adóbevételeket (Nguyen, 2019a). A korrupció csökkentése növelheti az állami költségvetés bevételeit (Nguyen, 2019b). *H1: A korrupció negatívan befolyásolja az állami költségvetés bevételeit.*

A bevételekhez hasonlóan a korrupcióval foglalkozó elméletek is bizonyítják a korrupciónak a közkiadásokra gyakorolt súlyos hatását. Klitgaard (1998) megbízó-ügynök elmélete szerint az érdekek helytelen összehangolása olyan korrump gyakorlatokhoz vezethet, mint például a sikkasztás vagy a szerződéskötés során alkalmazott kivételezés, amelyek közvetlenül a közpénzeket emésztik fel, vagy csökkentik a közkiadások hatékonyságát. A megbízó-ügynök problémák által vezérelt korrupció a közprojektek költségeinek növekedéséhez, a közszolgáltatások alacsonyabb minőségéhez és az erő-

források helytelen elosztásához vezethet, amelyek növelik a szükségtelen kiadásokat. A kollektív cselekvés elmélete (Groenendijk, 1997) szintén rámutatott arra, hogy a széles körben elterjedt korrupció a közpénzek nem hatékony felhasználásához vezethet, és növelheti a közszolgáltatások költségeit, ezzel párhuzamosan a bevételek csökkenése árt az állam teljes költségvetésének. A játékelmélet (Macrae, 1982) megmagyarázza, hogy az egyének mások cselekedeteire adott racionális válaszként hogyan vehetnek részt a korrupcióban, különösen olyan forgatókönyvekben, mint a közbeszerzés, ahol félő, hogy a korrupciósan eljáró versenytársakkal szemben veszíthetnek. A korrupció elterjedtsége a közbeszerzésben és más kormányzati tevékenységekben a közprojektek magasabb költségeihez, a szolgáltatások nem megfelelő színvonalú nyújtásához és a befektetők bizalmának csökkenéséhez vezethet, ami mind az állami költségvetést terheli. Hasonlóképpen az intézményelmélet is erősítheti ezt a hatást (Scott, 2004).

Korábbi kutatások arra is rámutatnak, hogy a korrupció hogyan befolyásolja az állami költségvetési kiadásokat. Gründler és Potrafke (2019) olyan mechanizmusokat emelnek ki, mint a külföldi közvetlen beruházások csökkenése és az infláció növekedése, amelyek a korrupció által befolyásolt nem hatékony közkiadásokhoz köthetők. A korrupció aláássa a közkiadások hatékonyságát, ami kulcsfontosságú a gazdasági fejlődés szempontjából (Simo-Kengne és Bitterhout, 2023). A magasabb korrupció rosszabb gazdasági eredményekkel jár együtt, valószínűleg a nem hatékony közkiadások miatt (Christos et al. 2018). A korrupció államadósságra gyakorolt tartós hatása azt jelenti, hogy a korrump gyakorlatok aláássák az állami kiadások hatékonyságát, és hozzájárulnak a költségvetési egyensúlyhiányhoz (Monte és Pennacchio, 2020). A korrumpabb országok (alacsonyabb egy főre jutó GDP-vel) kevésbé hatékony közkiadásokkal rendelkeznek, ami negatívan tükröződik a gazdasági helyzetükre (Begu et al. 2019). A korrupció azonban pozitívan is befolyásolhatja az állami kiadások hatékonyságát és minőségét azáltal, hogy forrásokat von el a potenciálisan termelékenyebb tőkeberuházásoktól (Sedgo és Omgba, 2023).

H2: A korrupció pozitívan befolyásolja az állami költségvetési kiadásokat.

Kutatási modell, módszertan és adatok

A korábbi empirikus kutatások alapján a korrupciónak az állami költségvetésre gyakorolt hatását a következő modell segítségével vizsgáljuk:

$$\text{LOGR}_t = \alpha + \beta \text{CPI}_t + \gamma X_t + \varepsilon_t$$

$$\text{LOGE}_t = \alpha + \beta \text{CPI}_t + \gamma X_t + \varepsilon_t$$

$$\text{LOGR}_t = \alpha + \beta \text{CCI}_t + \gamma X_t + \varepsilon_t$$

$$\text{LOGE}_t = \alpha + \beta \text{CCI}_t + \gamma X_t + \varepsilon_t$$

A modellben a függő változók közé tartozik a LOGR (az állami költségvetés bevételeinek logaritmus) és a LOGE (az állami költségvetés kiadásainak logaritmus). E változók adatforrása az éves állami költségvetési jelentések, amelyeket a vietnami pénzügyminisztérium hivatalosan közzétesz a honlapján. A független változók közé tartozik a CPI és a CCI. A CPI-t a Nemzetközi Transparency teszi közzé, míg a CCI

a Világbank által a hat összetett világkormányzati mutató egyikeként létrehozott, és a World Governance Indicators adatbázisán keresztül közölt index. A kontrollváltozókat az egy főre jutó GDP (GDPC), a népességnövekedés (POPGR) és a kereskedelmi nyitottság (TRDO) alkotja (Mahmood, 2021; Simo-Kengne és Bitterhout, 2023). A GDPC-t a bruttó hazai termék és az évközi népesség hányadosaként számítják ki, és amerikai dollárban értendő. A POPGR az adott év éves népességnövekedési rátája, t az év népességének $t-1$ évtől t -ig tartó exponenciális növekedési üteme, százalékban kifejezve. TRDO az áruk és szolgáltatások exportjának és importjának összege a bruttó hazai termék arányában mérve. Ezeket a változókat a Világbank is közzéteszi a World Governance Indicators adatbázisában. E_t a képletben a hibatermet jelenti. A délkelet-ázsiai országok adatait 2012 és 2022 között gyűjtöttük, 110 megfigyeléssel. Mivel Brunei CPI-re vonatkozó adatai hiányoztak, ezért csak tíz délkelet-ázsiai ország adatait használtuk fel az elemzéshez. A megállapításainkat két részre osztjuk: először a tíz ország általános elemzése következik, majd Vietnám esetére összpontosítunk.

Eredmények

Tíz délkelet-ázsiai ország

Leíró elemzés

1. táblázat. Leíró elemzés

	Expenditure (%GDP)	Revenue (%GDP)	CPI	CCI	GDP per capita (US)	Population growth (annual %)	Trade (% of GDP)	Inflation	FDI, net inflows (% of GDP)	Unemployment rate	Government effectiveness
N	Valid	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean	24,1198	27,6924	38,4636	-0,3136	9780,3987	1,1315	121,5413	3,3818	5,6189	2,4304	-0,0040
Median	21,5255	19,3024	35	-0,5088	3057,7932	1,2063	113,515	2,9	3,3993	2,54	-0,194
Std. Deviation	13,1686	40,7381	17,3880	0,8929	18718,5210	0,7256	85,1034	3,3928	8,4605	1,4165	0,9815
Minimum	10,3160	11,2201	15	-1,3568	950,4825	-4,1703	30,39	-1,5	-32,9552	0,12	-1,68
Maximum	78,1501	337,7570	87	2,1398	88428,7024	3,3086	369,21	23	31,6207	4,657	2,28

A 38,46-os átlagos CPI a korrupció alacsony észlelését jelzi a régióban. Az 1-től 90-ig terjedő országpontszámok (a legmagasabb pontszámok a korrupciót legjobban érzékelő országokat jelölik), az eredmények a délkelet-ázsiai régió átlaga alatt vannak, amely a hatékony költségvetési elosztással, és a kiadások kezelésével küzdhet. Ezzel együtt a CCI átlaga -0,31, amely a korrupció hatékony ellenőrzésével kapcsolatos kihívásokra utal. Ezek a bevételek keletkezése terén fokozódó hatékonysági hiányosságokhoz vezethetnek, amely végső soron a teljes állami költségvetésre is hatással van.

A bevételeket és a kiadásokat a GDP százalékában számítottuk ki. A kiadások átlaga jelentősen alacsonyabb, mint a bevételeké, ami arra utal, hogy bár a kormányok töb-

bet szednek be, mint amennyit elköltenek, a korrupció veszélyeztetheti a pénzügyek hatékony kezelésének képességét, amely hatással lehet a közszolgáltatások nyújtására. A bevételek és az egy főre jutó GDP szórása magas, ami a régió országainak bevételei és életszínvonala közötti különbséget mutatja. A kiadások szórása azonban nem túl magas, amely arra utal, hogy az alacsony bevétellel és alacsony egy főre jutó jövedelemmel rendelkező országokban a kiadások kezelése még mindig gyenge lehet.

A gazdasági és társadalmi jellemzők miatt látható, hogy a régió országai között a kereskedelmi nyitottság, a közvetlen külföldi befektetések és az infláció terén is meglehetősen nagyok a különbségek. A kormányzati hatékonyság átlaga és mediánja egyaránt negatív, és a szórás is magas, ami azt mutatja, hogy a kormányok kormányzási teljesítménye még mindig nem túl jó, és jelentősen eltér. A pozitív kormányzati hatékonysági indexszel rendelkező országok közé tartozik Szingapúr, Malajzia, a Fülöp-szigetek és Thaiföld, amelyek közül Szingapúrban a legmagasabb (2-nél magasabb) a mutató, és ezért hozzájárul a regionális átlag emelkedéséhez.

Korrelációs elemzés

2. táblázat. Korrelációs elemzés

		Expenditure	Revenue	CPI	CCI	GDP per capita	Population growth	Trade	Inflation	FDI	Unemployment rate	Government effectiveness
Expenditure (%GDP)	Pearson Correlation	1	,753**	-,157	-,140	-,238*	,217*	-,119	-,035	-,385**	,177	-,358**
	Sig. (2-tailed)		<.001	,101	,144	,012	,023	,216	,719	<.001	,065	<.001
Revenue	Pearson Correlation	,753**	1	-,077	-,072	-,103	,249**	-,010	,171	-,122	,194*	-,0248**
	Sig. (2-tailed)	<.001		,423	,453	,284	<.001	,914	,073	,204	,042	<.001
CPI	Pearson Correlation	-,157	-,077	1	,987**	,922**	-,145	,794**	-,267**	,529**	,515**	,905**
	Sig. (2-tailed)	,101	,423		<.001	<.001	,131	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001
CCI	Pearson Correlation	-,140	-,072	,987**	1	,931**	-,160	,792**	-,267**	,543**	,489**	,890**
	Sig. (2-tailed)	,144	,453	<.001		<.001	0,095	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001
GDP per capita	Pearson Correlation	-,238*	-,103	,922**	,931**	1	-,210*	,852**	-,202*	,735**	,362**	,820**
	Sig. (2-tailed)	,012	,284	<.001	<.001		,028	<.001		<.001	<.001	<.001
Population growth	Pearson Correlation	,217*	,249**	-,145	-,160	-,210*	1	-,139	,103	-,194*	,127	-,177
	Sig. (2-tailed)	,023	<.001	,131	,095	,028		,148	,286	,042	,187	,064
Trade	Pearson Correlation	-,119	-,010	,794**	,792**	,852**	-,139	1	-,235*	,704**	,090	,743**
	Sig. (2-tailed)	,216	,914	<.001	<.001	<.001	,148		,013	<.001	,350	<.001
Inflation	Pearson Correlation	-,035	,171	-,267**	-,267**	-,202*	,103	-,235*	1	-,092	-,147	-,369**
	Sig. (2-tailed)	,719	,073	<.001	<.001	,035	,286	,013		,340	,126	<.001
FDI	Pearson Correlation	-,385**	-,122	,529**	,543**	,735**	-,194*	,704**	-,092	1	,056	,540**
	Sig. (2-tailed)	<.001	,204	<.001	<.001	<.001	,042	<.001	,340		,559	<.001
Unemployment rate	Pearson Correlation	,177	,194*	,515**	,489**	,362**	,127	,090	-,147	,056	1	,398**
	Sig. (2-tailed)	,065	,042	<.001	<.001	<.001	,187	,350	,126	,559		<.001
Government effectiveness	Pearson Correlation	-,358**	-,248**	,905**	,890**	,820**	-,177	,743**	-,369**	,540**	,398**	1
	Sig. (2-tailed)	<.001	,009	<.001	<.001	<.001	,064	<.001	<.001	<.001	<.001	

A kiadások és a bevételek között erős pozitív korreláció figyelhető meg, amely azt jelzi, hogy a régióban a magasabb kormányzati bevételek a közkiadások növekedésével járnak együtt. A CPI és a CCI erősen korrelálnak egymással, amely azt jelzi, hogy a korrupcióról alkotott vélekedések szorosan illeszkednek a tényleges ellenőrzési intézkedésekhez. Azokban az országokban, ahol a korrupció megítélése nő, a korrupció ellenőrzése is javulni szokott.

A CPI és a CCI egyaránt gyenge negatív korrelációt mutat a kiadásokkal és a bevételekkel, ami arra utal, hogy a korrupció észlelése és a korrupció ellenőrzése nem befolyásolja jelentősen a költségvetést, de a források elosztásában tapasztalható hatékonysági hiányosságokra utalhat.

Az egy főre jutó GDP, és mind a CPI, mind a CCI között erős pozitív korreláció figyelhető meg, amely azt mutatja, hogy a magasabb egy főre jutó GDP-vel rendelkező országok általában jobban érzékelik és ellenőrzik a korrupciót.

Regressziós elemzés

+1st modell: A CPI-t korrupciós indexként használva

3. táblázat: CPI-vel végzett regresszióelemzés

Model		Regression 1 Dependent variable = Revenue (% GDP)		Regression 2 Dependent variable = Expenditure (% GDP)	
		Coefficients	P-value	Coefficients	P-value
1	(Constant)	-81,870	0,857	-9,878	0,217
	CPI	0,841	0,012	0,400	0,138
	GDP per capita	-0,001	0,889	0,000	0,116
	Population growth	4,030	0,315	0,068	0,958
	Trade	0,390	0,000	0,140	0,000
	Inflation	1,087	0,028	-0,681	0,018
	FDI	-0,126	0,098	-0,580	0,006
	Unemployment rate	13,859	0,000	4,193	0,000
	Government effectiveness	-36,185	0,000	-15,836	0,000
	R Square	0,366		0,569	
	Significance F	0,000		0,000	

A regresszióelemzés során a CPI-t választották korrupciós indexnek, és az eredmények szignifikáns pozitív kapcsolatot mutatnak a CPI és az állami bevételek között. A CPI növekedésével (amely alacsonyabb korrupciót jelez) a GDP százalékában kifejezett bevétel általában növekszik. A kiadásokat illetően nincs statisztikailag szignifikáns kapcsolat a CPI és a GDP százalékában kifejezett kormányzati kiadások között.

A kereskedelmi nyitottság pozitív és nagymértékben szignifikáns hatással van mind a bevételekre, mind a kiadásokra, míg az infláció pozitívan hat a bevételekre, de negatívan a kiadásokra. A közvetlen külföldi befektetéseknek csak a kiadásokra van szignifikáns hatása, de az negatív. A kormányzati hatékonyságnak szintén jelentős negatív hatása van mind a bevételekre, mind a kiadásokra. A munkanélküliségi ráta szignifikánsan összefügg a bevételekkel és a kiadásokkal, ami arra utal, hogy a

magasabb munkanélküliség alacsonyabb adóbeszedéssel vagy rosszabb bevételi eredményekkel korrelálhat.

2. modell: A KKI mint korrupciós index használata

4. táblázat: Regressziós elemzés a KKI-vel

Model	Regression 1 Dependent variable = Revenue (% GDP)		Regression 2 Dependent variable = Expenditure (% GDP)		
	Coefficients	P-value	Coefficients	P-value	
2	(Constant)	-38,404	0,050	11,989	0,019
	CCI	25,744	0,123	13,684	0,002
	GDP per capita	-0,002	0,038	-0,001	0,004
	Population growth	4,044	0,400	0,078	0,950
	Trade	0,391	0,000	0,139	0,000
	Inflation	1,141	0,278	-0,661	0,016
	FDI	0,101	0,890	-0,436	0,022
	Unemployment rate	13,655	0,000	3,995	0,000
	Government effectiveness	-37,854	0,000	17,017	0,000
	R Square	0,376		0,599	
	Significance F	0,000		0,000	

A CCI szignifikáns pozitív hatással van a GDP-hez viszonyított kiadásokra, de nincs szignifikáns hatása a GDP-hez viszonyított bevételekre a régió 10 országában, amely arra utal, hogy a korrupció ellenőrzése magasabb kormányzati kiadásokat eredményez anélkül, hogy jelentősen befolyásolná a bevételeket. A korrupció hatékony ellenőrzése elősegítheti a gazdasági növekedést, mivel lehetővé teszi a kormány számára a közforrások hatékonyabb felhasználását. Ez a jobb erőforrás-gazdálkodás növelheti az állami kiadásokat, ezáltal támogatva a beruházási projekteket és előmozdítva a nemzeti gazdasági és társadalmi fejlődést. Ez az eredmény megerősíti a „kerék megkenése” hipotézist, amikor a korrupció előnyöket teremthet a gazdaság számára (Cooray és Schneider, 2018; Nur-tegin és Jakee, 2020). Ebben az összefüggésben a korrupció ellenőrzésének szintje pozitívan befolyásolja a kiadások GDP-hez viszonyított arányát. Ha azonban a kiadások nőnek, miközben a GDP csökken, vagy ha a kiadások növekedési üteme meghaladja a GDP növekedési ütemét, a hatás valószínűleg negatív. Fontos megjegyezni, hogy a beruházási kiadások GDP-re gyakorolt hatása csak hosszú távon értékelhető pontosan.

Az egy főre jutó GDP negatívan befolyásolja mind a bevételeket, mind az egy főre jutó kiadásokat, de csak nagyon kis mértékben. A kereskedelmi nyitottság jelentősen növeli mind a bevételeket, mind a kiadásokat, amely rávilágít a kereskedelem pozitív szerepére mindkettő fellendítésében. Az infláció negatívan hat a kiadásokra, de nem befolyásolja jelentősen a bevételeket. A munkanélküliségi ráta pozitívan kapcsolódik mind a bevételekhez, mind a kiadásokhoz, amely arra utal, hogy a magasabb munkanélküliség összefügg a kormányzati kiadások és bevételek növekedésével.

A kormányzat hatékonysága jelentős negatív hatást gyakorol mind a bevételekre, mind a kiadásokra, amely azt jelenti, hogy a jobb kormányzás általában csökkenti mind a bevételek beszedését, mind a kormányzati kiadásokat.

Összefoglalva, míg a CPI azt jelzi, hogy a korrupció magasabb megítélése összefügg a magasabb bevételek beszedésével, addig a CCI jelentős kapcsolatot mutat a kiadásokkal.

E tanulmány megállapításai összhangban vannak a délkelet-ázsiai korrupció és a gazdasági teljesítmény közötti kapcsolatot vizsgáló korábbi kutatásokkal, például Lim és Stern (2002), Alfada (2019) és Kurniawan et al. (2020) eredményeivel, és bővítik azokat. Kurniawan et al. (2020) átfogó elemzést végzett öt ASEAN-oroszágról, és kimutatta, hogy a CPI-vel számszerűsített megemelkedett korrupciós szintek a GDP jelentős csökkenésével korrelálnak. A GDP-re gyakorolt negatív hatás aláhúzza a korrupció szélesebb körű gazdasági következményeit, beleértve a befektetői bizalom csökkenését, az erőforrások nem hatékony elosztását és a gazdasági fejlődés akadályozását. A korrupció gyengíti a beruházási környezetet azáltal, hogy a vesztegetés és a bürokratikus hatékonyság hiánya miatt többletköltségeket okoz a vállalkozásoknak. Ennek eredményeképpen a befektetők úgy dönthetnek, hogy tőkéjüket átláthatóbb gazdaságokba irányítják át, ami lassabb ipari növekedést és kevesebb foglalkoztatási lehetőséget eredményez a régióban. Ez kedvezőtlen hatással lehet az állami bevételekre is, mivel tanulmányunk eredménye azt mutatja, hogy az alacsonyabb CPI alacsonyabb állami bevételeket eredményezhet.

Hasonlóképpen, Lim és Stern (2002) korábban a korrupció politikai gazdaságtanát vizsgálta Délkelet-Ázsiában, kiemelve, hogy a korrupció a közpénzek jelentős szivárgásához vezet. Ezek a szivárgások akkor jelentkeznek, amikor a közpénzek elszivárognak, és ezáltal csökkennek az olyan alapvető szolgáltatásokra rendelkezésre álló források, mint az egészségügy, az oktatás és az infrastruktúra. A források elvonása nemcsak a közvetlen szolgáltatásnyújtást akadályozza, hanem aláássa a hosszú távú emberi fejlődési mutatókat is, beleértve az írni-olvasni tudók arányát, a várható élettartamot és a jövedelemszintet. Ezen túlmenően a korrupció hozzájárul a közbeszerzési eljárás hatékonyságának hiányosságaihoz, ami a projektek túlzott költségeit és az infrastruktúra nem megfelelő fejlesztését eredményezi. Eredményeink alátámasztják ezt a perspektívát, és azt mutatják, hogy a korrupcióellenőrzési intézkedések (CCI) jelentősen befolyásolják a kormányzati kiadások szintjét. A hatékony CCI enyhítheti a források rossz elosztását, biztosítva, hogy a közkiadások az emberi fejlődést fokozó és az igazságos növekedést elősegítő programokra irányuljanak. Az erősebb korrupcióellenes politikával rendelkező országokban ráadásul általában javul a költségvetési fejelem, mivel a közpénzeket jobban felhasználják a rendeltetésüknek megfelelő célokra, ahelyett, hogy a korrupciós gyakorlatok miatt vesznének el.

Ezt az álláspontot alátámasztva Alfada (2019) kilenc ASEAN-tagországban vizsgálta a korrupció gazdasági növekedésre gyakorolt hatását 1999 és 2016 között, és megállapította, hogy a korrupció negatívan hat a gazdasági növekedésre, és azonosított egy korrupciós küszöbértéket, amelyen túl a korrupció káros hatásai még hangsúlyosabbá válnak. Ez a megállapítás hangsúlyozza a hatékony korrupcióellenes intézkedések végrehajtásának fontosságát annak megakadályozása érdekében, hogy

a korrupció olyan szinteket érjen el, amelyek súlyosan hátráltathatják a gazdasági fejlődést. Ha a korrupciót nem ellenőrzik, az alááshatja a lakosság kormányzati intézményekbe vetett bizalmát, ami az adózási hajlandóság csökkenéséhez és az állampolgári elkötelezettség csökkenéséhez vezethet. Kutatásunk kiterjeszti ezt az elemzést annak vizsgálatával, hogy a korrupciós mutatók hogyan befolyásolják a költségvetési döntéshozatalt, és feltárja, hogy a magasabb korrupciós szintek a szociális szolgáltatásokra és infrastrukturális projektekre fordított összegek csökkenésével járnak együtt, ami tovább lassítja az emberi fejlődést. Azok az országok, amelyek nem kezelik a korrupciós kockázatokat, megnövekedett hitelfelvételi költségekkel is szembeüthetnek, mivel a nemzetközi hitelezők és pénzügyi intézmények a rossz kormányzást a költségvetési instabilitás kockázati tényezőjének tekintik.

Vietnam esete

5. táblázat: Leíró elemzés

		Expenditure (%GDP)	Revenue (%GDP)	CPI	CCI	GDP per capita (US)	Population growth (annual %)	Trade (% of GDP)	Inflation	FDI, net inflows (% of GDP)	Unemployment rate	Government effectiveness
N	Valid	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Mean	21,7338	18,8238	34,4545	-0,4595	3068,0143	0,9591	154,8909	3,7364	4,5674	1,6395	0,009
	Median	21,5293	19,0311	33	-0,4827	2992,0715	0,97	161	3,2	4,5584	1,681	-0,0117
	Std. Deviation	1,85724	0,60819	3,72461	0,10281	635,97945	0,1104	20,73844	2,30923	0,38189	0,42207	0,16016
	Minimum	18,77	17,74	31	-0,63	2190,23	0,73	123,2	0,6	3,94	1,03	-0,25
	Maximum	24,46	19,57	42	-0,29	4179,01	1,08	186,7	9,1	5,01	2,39	0,24

A CPI és a CCI azt sugallja, hogy a korrupció mérsékelt aggodalomra ad okot Vietnamban, a CPI a korrupció mérsékelt észlelését, a CCI pedig a korrupció gyenge ellenőrzését jelzi. Vietnam gazdasági mutatói mérsékeltlen fejlődő gazdaságot mutatnak, viszonylag stabil egy főre jutó GDP-vel, népességnövekedéssel és inflációval, míg a kereskedelem és a közvetlen külföldi befektetések némi ingadozást mutatnak. A bevételi és kiadási minták stabilak, a kormányzati bevételek a GDP 18,82%-át, a kiadások pedig a GDP 21,73%-át teszik ki.

A viszonylag alacsony munkanélküliségi ráta és a semleges kormányzati hatékonysági pontszám arra utal, hogy a munkaerő-piaci feltételek stabilak, és a kormányt mérsékeltlen hatékonynak tartják.

6. táblázat: Korrelációelemzés

		Expenditure	Revenue	CPI	CCI	GDP per capita	Population growth	Trade	Inflation	FDI	Unemployment rate	Government effectiveness
Expenditure (%GDP)	Pearson Correlation	1	-.418	-.890**	-.369	-.926**	.925**	-.888**	.382	-.172	-.299	-.683*
	Sig. (2-tailed)		0,201	<.001	0,264	<.001	<.001	<.001	0,247	0,612	0,371	0,020
Revenue	Pearson Correlation	-.418	1	.330	-.304	.389	-.398	.511	-.547	.866**	.288	.270
	Sig. (2-tailed)	0,201		0,322	0,363	0,238	0,225	0,108	0,082	<.001	0,390	0,423
CPI	Pearson Correlation	-.890**	.330	1	.569	.944**	-.969**	.904**	-.386	.012	.495	.750**
	Sig. (2-tailed)	<.001	0,322		0,068	<.001	<.001	<.001	0,241	0,972	0,122	0,008
CCI	Pearson Correlation	-.369	-.304	.569	1	.587	-.589	.508	-.304	-.490	.356	.674*
	Sig. (2-tailed)	0,264	0,363	0,068		0,057	0,057	0,11	0,364	0,126	0,283	0,023
GDP per capita	Pearson Correlation	-.926**	.389	.944**	.587	1	-.978**	.958**	-.527	.125	.500	.849**
	Sig. (2-tailed)	<.001	0,238	<.001	0,057		<.001	<.001	0,096	0,714	0,118	<.001
Population growth	Pearson Correlation	.925**	-.398	-.969**	-.589	-.978**	1	-.939**	.437	-.104	-.420	-.784**
	Sig. (2-tailed)	<.001	0,225	<.001	0,057	<.001		<.001	0,247	0,612	0,371	0,020
Trade	Pearson Correlation	-.888**	.511	.904**	.508	.958**	-.939**	1	-.625*	.232	.597	.861**
	Sig. (2-tailed)	<.001	0,108	<.001	0,110	<.001	<.001		0,082	<.001	0,390	0,423
Inflation	Pearson Correlation	.382	-.547	-.386	-.304	-.527	.437	-.625*	1	-.474	-.702*	-.787**
	Sig. (2-tailed)	0,247	0,082	0,241	0,179	0,096	0,179	0,040		0,972	0,122	0,004
FDI	Pearson Correlation	-.172	.866**	.012	-.490	.125	-.104	.232	-.474	1	.248	.156
	Sig. (2-tailed)	0,612	<.001	0,972	0,126	0,714	0,760	0,493	0,141		0,462	0,652
Unemployment rate	Pearson Correlation	-.299	.288	.495	.356	.500	-.420	.597	-.702*	.248	1	.754**
	Sig. (2-tailed)	0,371	0,390	0,122	0,283	0,118	0,199	0,052	0,016	0,462		0,007
Government effectiveness	Pearson Correlation	-.683*	.270	.750**	.674*	.849**	-.784**	-.861**	-.787**	.156	.754**	1
	Sig. (2-tailed)	0,020	0,423	0,008	0,023	<.001	0,004	<.001	0,004	0,652	0,007	

Vietnam esetében a CPI erősen negatív korrelációt mutat a kormányzati kiadásokkal, amely azt jelzi, hogy a korrupció megítélésének javulásával (magasabb CPI) a kormányzati kiadások általában csökkennek. A CPI és az egy főre jutó GDP között is erős pozitív korreláció áll fenn, ami arra utal, hogy az alacsonyabb korrupciós megítélésű országokban általában magasabb a gazdasági teljesítmény. A CPI erősen negatívan korrelál a népességnövekedéssel, ami azt jelenti, hogy a magasabb korrupcióérzet lassabb népességnövekedéssel jár.

A kormányzati hatékonyság negatívan korrelál a kormányzati kiadásokkal, amely azt jelzi, hogy a hatékonyabb kormányoknak általában alacsonyabbak a GDP-hez viszonyított kiadásai. A kormányzati hatékonyság erős pozitív korrelációt mutat az egy főre jutó GDP-vel és a kereskedelmi nyitottsággal is, ami azt jelenti, hogy a hatékonyabb kormányzás magasabb jövedelemmel és nagyobb kereskedelmi aktivitással jár. A kormányzati hatékonyság és az infláció között erős negatív korreláció figyelhető meg, ami arra utal, hogy a hatékony kormányzás alacsonyabb inflációval jár. Vietnam az az ország, amelynek kormányzati hatékonysági pontszáma negatív mediánnal rendelkezik, és ez hatással van más gazdasági mutatókra. Az egy főre jutó GDP erős

negatív korrelációt mutat a kormányzati kiadásokkal Vietnamban, ami azzal magyarázható, hogy a gazdagabb országok általában jobban osztják be a költségvetést, és a GDP arányában alacsonyabbak a kormányzati kiadások.

Regressziós elemzés

1. modell: A CPI mint korrupciós index használata

7. táblázat: Regressziós elemzés a CPI-vel

Model		Regression 1 Dependent variable = Revenue (% GDP)		Regression 2 Dependent variable = Expenditure (% GDP)	
		Coefficients	P-value	Coefficients	P-value
1	(Constant)	20,1060	0,1290	107,2660	0,2070
	CPI	-0,0400	0,6990	-0,8190	0,3320
	GDP per capita	0,0000	0,8170	-0,0020	0,5570
	Population growth	-5,3000	0,3410	-38,0590	0,3460
	Trade	0,0120	0,3340	-0,0770	0,3890
	Inflation	-0,1770	0,0590	-0,2380	0,5440
	FDI	0,8250	0,0470	-1,6560	0,3430
	Unemployment rate	0,3250	0,4350	3,6360	0,2760
	Government effectiveness	-5,1140	0,0640	-7,9950	0,5040
	R Square	0,9920		0,9546	
	Significance F	0,0315		0,1695	

Vietnám esetében az eredmények azt mutatják, hogy a CPI nem befolyásolja jelentősen a kormányzati bevételeket és kiadásokat Vietnamban. Az FDI pozitív és szignifikáns hatást gyakorol a bevételekre, ami azt jelzi, hogy a magasabb FDI a GDP százalékában kifejezett bevétel növekedésével jár. Ugyanakkor negatív hatást mutat a kiadásokra, ami azonban statisztikailag nem szignifikáns. Az infláció és a bevételek között marginálisan szignifikáns negatív kapcsolat áll fenn, ami arra utal, hogy a magasabb infláció enyhén csökkenti a bevételek keletkezését.

2. modell: A KKI mint korrupciós index használata

8. táblázat: Regressziós elemzés a KKI-vel

Model		Regression 1 Dependent variable = Revenue (% GDP)		Regression 2 Dependent variable = Expenditure (% GDP)	
		Coefficients	P-value	Coefficients	P-value
2	(Constant)	16,099	0,0660	17,8730	0,6290
	CPI	0,330	0,7930	9,5770	0,3560
	GDP per capita	0,000	0,8480	-0,0010	0,6990
	Population growth	-3,224	0,3210	8,2210	0,6920
	Trade	0,015	0,2530	-0,0100	0,9010
	Inflation	-0,168	0,0630	-0,0300	0,9360
	FDI	0,933	0,0530	1,0040	0,6000
	Unemployment rate	0,201	0,3740	1,1010	0,4840
	Government effectiveness	-4,875	0,0530	-4,6500	0,6420
	R Square	0,9916		0,9520	
	Significance F	0,0332		0,1785	

A CPI-hez hasonlóan a CCI-nek sincs statisztikailag szignifikáns hatása a vietnámi kormányzati bevételekre és kiadásokra. Ezek az eredmények nagyban eltérnek Nguyen et al. (2016) korábbi tanulmányának eredményeitől, amely a vietnámi korrupció és a gazdasági növekedés közötti kapcsolat elemzésére összpontosított, és megállapította, hogy a korrupció szignifikánsan negatív hatással van a gazdasági növekedésre, elsősorban az állami beruházások hatékonyságának csökkentése és a magánberuházások visszatartása révén, vagy Maruichi és Abe (2019) kutatásától, amely a vietnámi üzleti környezetet vizsgálta, kiemelve, hogy a korrupció jelentős akadályt jelent a vállalkozások, különösen a kis- és középvállalkozások számára, növeli működési költségeiket, bizonytalanságot teremt, ezáltal visszatartja terjeszkedésüket és innovációjukat. Eredményeink abból a tényből eredhetnek, hogy az elmúlt tíz év során Vietnámban több mint 16 000 korrupciós ügyben indult büntetőeljárás, a korrupciós vagyon visszaszerzésének aránya ennek ellenére még mindig nagyon alacsony (mindössze 34,7%-ot ér el) a Vietnámi Központi Ellenőrző Bizottság jelentése szerint (2022), ezért nem biztos, hogy ez valódi bizalmat teremtett a polgárok és a vállalkozások számára.

Más kontrollváltozók – mint például a közvetlen külföldi befektetések – azonban pozitív kapcsolatot mutatnak a bevételekkel, de a p-érték valamivel 0,05 felett van, ami arra utal, hogy a bevételtermelésre gyakorolt hatásuk csekély mértékben szignifikáns.

Az infláció szintén kis mértékben szignifikáns negatív kapcsolatot mutat a bevétellel, ami azt jelzi, hogy a magasabb infláció enyhén csökkentheti a GDP százalékában kifejezett bevételt. A kormányzat hatékonysága szintén marginálisan szignifikáns negatív hatást gyakorol a bevételekre, ami arra utal, hogy a hatékonyabb kormányzás a bevételek kismértékű csökkenésével járhat.

A fenti érvek szerint a korrupció (CPI vagy CCI alapján mérve) nem befolyásolja jelentősen a vietnámi költségvetési eredményeket, például a GDP százalékában

kifejezett bevételeket vagy kiadásokat. Míg a közvetlen külföldi befektetések (FDI) statisztikailag szignifikáns pozitív hatást gyakorolnak az állami bevételekre, az infláció és a kormányzati hatékonyság csak marginális hatást mutat, és nem befolyásolják erősen. Összességében az eredmények azt mutatják, hogy az olyan tényezők, mint a közvetlen külföldi befektetések és az infláció jelentősebb szerepet játszanak a költségvetési politika alakításában, míg a korrupció nem befolyásolja közvetlenül a költségvetési eredményeket Vietnámban.

Következtetés

A korrupciót még mindig meglehetősen érzékeny téma a délkelet-ázsiai kutatásokban. Annak ellenére, hogy számos tanulmány született már a gazdasági és társadalmi tényezők állami költségvetésre gyakorolt hatásáról, a korrupció állami költségvetésre gyakorolt hatásáról még nem készült kutatás. Délkelet-Ázsiában a korrupció nemcsak elméleti, hanem sürgető gyakorlati kérdés is, amelynek valós következményei vannak az állami költségvetésre és a közszolgáltatásokra. A tíz délkelet-ázsiai ország eltérő gazdasági, politikai és társadalmi kontextusa, valamint az egy főre jutó jövedelem, a kereskedelem nyitottsága, a közvetlen külföldi befektetések, az infláció, a munkanélküliségi ráta és a kormányzati teljesítmény terén mutatkozó különbségek mind a korrupció észlelése, mind pedig a korrupció ellenőrzése terén markáns eltérésekhez vezetnek. A regresszióelemzés eredményei azt mutatják, hogy tíz délkelet-ázsiai ország esetében szignifikáns pozitív kapcsolat van a CPI és a GDP-hez viszonyított kormányzati bevételek között, míg a CPI és a GDP százalékában kifejezett kormányzati kiadások között nincs statisztikailag szignifikáns kapcsolat. Megfordítva, a KKI szignifikáns pozitív hatással van a kiadásokra, de nincs szignifikáns hatása a bevételekre a régió tíz országa esetében, ahol a korrupcióval kapcsolatos tudatosság növelése közvetve csökkentheti a korrupciót a közszférában, amely jobb megfeleléshez és jobb bevételek beszedéséhez vezethet. Gazdasági növekedésük ösztönzése érdekében tovább kell fokozniuk a korrupcióellenes intézkedéseket, amely rövid távon ugyan növelheti a költségvetési kiadásokat, de hosszú távon magasabb GDP-növekedéshez vezethetnek.

Vietnam esetében egyik korrupciós index sem befolyásolja jelentősen a bevételeket és a kiadásokat a GDP százalékában kifejezve. Ugyanakkor bizonyos makrogazdasági és kormányzati változók, mint például az FDI, az infláció és a kormányzat hatékonysága hatással vannak a költségvetési bevételekre vagy kiadásokra. Alapvető fontosságú a korrupcióellenes erőfeszítések fokozása, a jogsértőkkel szembeni határozott fellépés, valamint az elvesztett állami vagyon visszaszerzésére irányuló szigorúbb intézkedések végrehajtása, ezáltal a behajtási arány növelése. Ez segíteni fogja a bizalom kiépítését a vállalkozások és a lakosság körében, ami végső soron hozzájárul a költségvetési bevételek növeléséhez. Emellett a hatékonyabb korrupcióellenes intézkedések pozitívan befolyásolhatják a költségvetési kiadásokat is. A közvetlen külföldi befektetések ösztönzésének folytatása, az infláció megfékezése és a közirányítás teljesítményének előmozdítása szintén hozzájárul az állami költségvetés bevételeinek növeléséhez és a közkiadások hatékonyabbá tételéhez.

Az egyik legsürgetőbb politikai következmény az, hogy Vietnamnak határozottan fel kell lépnie a korrupciós gyakorlatok ellen a bűnüldözés megerősítése, az átláthatóság növelése és a közsféra elszámoltathatóságának fokozása révén. Az elveszett állami vagyon visszaszerzésére irányuló szigorúbb intézkedések kulcsfontosságúak, mivel ez nemcsak a jövőbeni korrupciós tevékenységektől tart majd vissza, hanem a hűtlenül kezelt pénzeszközök visszaszerzési arányát is növeli. Ez pedig hozzájárul a bizalom kiépítéséhez a vállalkozások és a lakosság körében, ami végső soron a költségvetési bevételek növekedéséhez és a közkiadások hatékonyabbá tételéhez járul hozzá.

Ezenkívül Vietnamnak továbbra is támogatnia kell az FDI-t, mint a gazdasági növekedés egyik fő hajtóerejét. Tanulmányunk eredményei azt mutatják, hogy az FDI jelentős hatással van az állami bevételekre, ami megerősíti a kedvező befektetési környezet fenntartásának fontosságát. A szabályozási átláthatóság javításával és a bürokratikus hatékonyság hiányosságainak csökkentésével Vietnam több külföldi befektetést vonzhat, ami hozzájárul az állami bevételek növekedéséhez, és az általános gazdasági bővüléshez. Emellett az infláció megfékezése óvatos monetáris politikával és a közirányítás teljesítményének javítása hozzájárul a gazdaság stabilizálásához és a költségvetés hatékonyságának javításához.

Elméleti szempontból tanulmányunk hozzájárul a korrupcióval és az államháztartással foglalkozó, egyre bővülő szakirodalomhoz azzal, hogy kiemeli a korrupciós mutatók és a délkelet-ázsiai költségvetési teljesítmény közötti árnyalt kapcsolatot, valamint egy példára, Vietnamra összpontosít. A korábbi tanulmányoktól eltérően, amelyek elsősorban a korrupció közvetlen gazdasági költségeire összpontosítanak, kutatásunk részletesebb elemzést nyújt arról, hogy a korrupció észlelése és az ellenőrzési mechanizmusok hogyan befolyásolják a kormányzati bevételeket és kiadásokat. Eredményeink azt sugallják, hogy a korrupció érzékelése önmagában nem feltétlenül elegendő a költségvetési eredmények változásához, míg a korrupció erősebb ellenőrzése a kormányzati kiadások növekedéséhez vezethet.

Tanulmányunk megerősíti az intézményi elmélet alkalmazhatóságát a korrupció államháztartásra gyakorolt hatásának magyarázatában. A gyenge intézmények és a nem megfelelő végrehajtási mechanizmusok lehetővé teszik a korrupció fennmaradását, ami a költségvetés elosztásában eredménytelenséghez vezet. Az erős intézményi keretekkel és hatékony korrupcióellenes intézkedésekkel rendelkező országok azonban általában stabilabb költségvetési politikával és jobb államháztartási gazdálkodással rendelkeznek. Ezek a felismerések hangsúlyozzák, hogy több kutatásra van szükség a kormányzás minőségének a korrupció költségvetési hatásainak mérséklésében játszott szerepével kapcsolatban. Kutatásunk hozzájárult ahhoz a vitához is, hogy a korrupció „kenőanyagként, vagy „homokként” hat-e a gazdasági növekedés kerekeire. Míg egyes tudósok azzal érvelnek, hogy a korrupció megkönnyítheti az üzleti tranzakciókat a nem hatékony szabályozási környezetben, tanulmányunk eredményei inkább azzal az uralkodó nézettel vannak összhangban, hogy a korrupció elsősorban a költségvetési politikát torzítja, és aláássa a közbizalmat. Eredményeink azt mutatják, hogy a korrupció jobb ellenőrzése magasabb kormányzati kiadásokkal korrelál, ami arra utal, hogy ha a korrupciót hatékonyan kezelik, a kormányok jobban képesek a forrásokat a társadalmi és gazdasági fejlődésre fordítani.

Tanulmányunk gyakorlati következményei is fontosak a politikai döntéshozók, a fejlesztési ügynökségek és a nemzetközi pénzügyi intézmények számára. Először is a délkelet-ázsiai kormányoknak prioritásként kell kezelniük az intézményi integritást erősítő és a költségvetési átláthatóságot elősegítő korrupcióellenes reformokat. Javítani kell az államháztartás irányítási rendszereit annak biztosítása érdekében, hogy az adóbevételeket hatékonyan szedjék be, az állami kiadásokat pedig úgy osszák el, hogy azok a társadalmi hasznot maximalizálják. Másodszor a nemzetközi szervezetek is támogathatják a fejlődő gazdaságok korrupcióellenes kezdeményezéseit. Emellett a Délkelet-Ázsiában működő vállalkozásoknak a korrupciós kockázatértékeléseket is be kellene építeniük beruházási döntéseikbe. Azok a vállalatok, amelyek aktívan részt vesznek a vállalati társadalmi felelősségvállalásban (CSR), és szigorú korrupcióellenes politikát fogadnak el, nagyobb valószínűséggel boldogulnak a versenyképes piacokon és építik ki a hosszú távú fenntarthatóságot. Az etikus üzleti gyakorlatok ösztönzése és a vállalatirányítás javítása nemcsak a korrupciós kockázatokat csökkenti, hanem a régió piacaiba vetett befektetői bizalmat is növeli.

A jövőbeni kutatásoknak fel kell tárniuk a korrupciót ellenőrző intézkedések hosszú távú hatásait a gazdasági növekedésre és a költségvetési stabilitásra. Tanulmányunk egy keresztmetszeti elemzést nyújt a korrupció állami költségvetésre gyakorolt hatásáról, ugyanakkor a korrupcióellenes reformok időbeli hatékonyságának értékeléséhez longitudinális vizsgálatokra lenne szükség. A Délkelet-Ázsia és más régiók közötti összehasonlító tanulmányok mélyebb betekintést nyújthatnának a korrupció elleni küzdelem és az államháztartás irányításának javítására vonatkozó legjobb gyakorlatokba.

Tanulmányunk kiemeli a korrupció ellenőrzésének kritikus szerepét a délkelet-ázsiai költségvetési eredmények alakításában. Bár a korrupció észlelése fontos mutató, de a hatékony korrupcióellenes politikák végrehajtása az, ami valóban befolyásolja a kormányzati kiadásokat és a gazdasági teljesítményt. Az intézményi keretek megerősítésével, az átláthatóság előmozdításával és a jogi elszámoltathatóság érvényesítésével a régió országai enyhíthetik a korrupció káros hatásait, elősegíthetik a gazdasági stabilitást és javíthatják a kormányzásba vetett közbizalmat. ■

Hivatkozások

1. Abdulla, K. (2021). A korrupció korróziós hatása a humán tőkére és az aggregált termelékenységre. *Kyklos*, 74(4), 445-462.
2. Adams, D., Adams, K., Ullah, S., & Ullah, F. (2019). Globalizáció, kormányzás, elszámoltathatóság és a természeti erőforrások „átka”: Implikációk az olajban gazdag fejlődő országok társadalmi-gazdasági növekedésére. *Resources Policy*, 61, 128-140.
3. Alfada, A. (2019). Korrupció és gazdasági növekedés az ASEAN-tagországokban. *Economics and Finance in Indonesia*, 65(2), 111-131.
4. Baker, J., & Milne, S. (2015). Piszkos pénz államai: Illegális gazdaságok és az állam Délkelet-Ázsiában. *Critical Asian Studies*, 47(2), 151-176.

5. Begu, L.-S., Apostu, S.-A., & Enache, A.-O. (2019). Korrupcióérzékelési index és az ország gazdasági fejlődése. *Proceedings of the International Conference on Applied Statistics*, 1(1), 115-122.
6. Vietnami Központi Ellenőrző Bizottság. (2022). Országos konferencia a 2012-2022 közötti időszak 10 éves korrupcióellenes és negativitásellenes munkájának áttekintésére. Elérhető a következő címen: <https://ubkttw.vn/danh-muc/tin-tuc-thoi-su/hoi-nghi-toan-quoc-tong-ket-10-nam-cong-tac-phong-chong-tham-nhung-tieu-cuc-giai-doan-2012-2022.html>
7. Chen-cong, C. (2001). A korrupció meghatározása és típusai. *Journal of China Youth College for Political Sciences*. <https://www.semanticscholar.org/paper/The-definition-of-corruption-and-its-types-Chen-cong/10df8852de0dca5e2856117fff29c9789eb2945>.
8. Christos, P., Eleni, K., Dimitrios, K., Zacharias, D., Athanasios, A., & Panagiotis, L. (2018). Korrupcióérzékelési index (CPI), mint az európai országok gazdasági növekedésének mutatója. *Theoretical Economics Letters*. [https://www.semanticscholar.org/paper/Corruption-Perception-Index-\(CPI\)%2C-as-an-Index-of-Christos-Eleni/f8doaccdaee435foa69940c74b3f5989a3158ad](https://www.semanticscholar.org/paper/Corruption-Perception-Index-(CPI)%2C-as-an-Index-of-Christos-Eleni/f8doaccdaee435foa69940c74b3f5989a3158ad)
9. Cooray, A., & Schneider, F. (2018). Does corruption throw sand into or grease the wheels of financial sector development? *Public Choice*, 177, 111-133.
10. Dang, Q. V. (2016). A korrupció hatása a tartományi fejlesztési teljesítményre Vietnamban. *Crime, Law and Social Change*, 65(4-5), 325-350.
11. Deflem, M. (1995). Korrupció, jog és igazságszolgáltatás: A conceptual clarification. *Journal of Criminal Justice*, 23(3), 243-258.
12. Groenendijk, N. (1997). A korrupció megbízó-ügynök modellje. *Crime, Law and Social Change*, 27, 207-229.
13. Gründler, K., & Potrafke, N. (2019). Korrupció és gazdasági növekedés: Új empirikus bizonyítékok. *European Journal of Political Economy*, 60, 101810.
14. Kalienichenko, L. I., & Slynko, D. V. (2022). A korrupció fogalma, jellemzői és típusai. Jog és biztonság. <https://www.semanticscholar.org/paper/Concept%2C-features-and-types-of-corruption-Kalienichenko-Slynko/01bbd85daaad4b4507a45a49d8bf925753abc7b>.
15. Kholikulovna, K. Y. (2022). A korrupció veszélyes bűncselekmény a társadalom számára. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 2(6), 23-28.
16. Klitgaard, R. E. (1988). *A korrupció ellenőrzése*. University Of California Press.
17. Kuhn, Steven (2019). A fogoly dilemmája. In: Edward N. Zalta, szerk. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, Center for the Study of Language and Information. Stanford University.
18. Kurniawan, M., Suryandari, R. T., & Haryanto, H. (2020). A korrupció hatása a gazdasági növekedésre az ázsiai országokban: Az Ázsiai Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés (APEC) 5 tagja. *Journal of Economics and Policy*, 13(1), 1-15.
19. Ladikos, A. (2002). A korrupció ősi fogalma: Egy platóni értelmezés. *Acta Criminologica: African Journal of Criminology & Victimology*, 15(2), 141-146.

20. Lim, L. Y. C., & Stern, A. (2002). Állami hatalom és magánprofit: A korrupció politikai gazdasága Délkelet-Ázsiában. *Asian-Pacific Economic Literature*, 16(2), 18-52.
21. Luo, Y. (2005). A korrupció szervezeti perspektívái. *Management and Organization Review*, 1(1), 119-154.
22. Macrae, J. (1982). Alulfejlettség és a korrupció közgazdaságtana: A game theory approach. *World Development*, 10(8), 677-687.
23. Mahmood, H. (2021). Az olajárak, a korrupció ellenőrzése, a kormányzás és a gazdasági növekedés kapcsolata Szaúd-Arábiában. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 11(4), 91-96.
24. Marquette, H., & Peiffer, C. (2015). Korrupció és kollektív cselekvés. DLP Research Paper.
25. Maruichi, M., & Abe, M. (2019). Korrupció a vietnami üzleti környezetben: A Study of Small and Medium Enterprises. *Journal of Asian Economics*, 61, 1-13.
26. Mauro, P. (2019). Korrupció és növekedés. *The Quarterly Journal of Economics*, 110(3), 681-712.
27. Mayo, R. (2013). A vesztegetés megszírozza a gazdasági növekedés kerekeit? Social Science Research Network. <https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm?abstractid=2903338>.
28. Monte, A., & Pennacchio, L. (2020). Korrupció, kormányzati kiadások és államadósság az OECD-országokban. *Comparative Economic Studies*, 62, 739-771.
29. Morris, S. (2011). A korrupció formái. CESifo DICE Report, 9, 10-14.
30. Nguyen, T. T., Le, Q. T., & Tran, Q. T. (2016). A korrupció hatása a gazdasági növekedésre: Empirical Evidence from Vietnam. *International Journal of Financial Research*, 7(4), 123-130.
31. Nguyen, H. H. (2019a). A közvetlen és közvetett adók hatása a gazdasági növekedésre Vietnamban. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 6(4), 129-137.
32. Nguyen, H. H. (2019b). Az állami költségvetési bevételek hatása a gazdasági növekedésre: A Case of Vietnam. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 6(4), 99-107.
33. Nguyen, N. A., Nguyen, N. M., & Nam Binh, T. (2016). Korrupció és gazdasági növekedés, különös tekintettel Vietnamban. *Crime, Law and Social Change*, 65(4-5), 307-324.
34. Nguyen, M. L. T., Bui, T. N., Thai, T. D., Nguyen, T. T., & Nguyen, H. T. (2022). Árnyékgazdaság, korrupció és gazdasági növekedés: A Bayesian Analysis. In *Vietnam nemzetközi ökonometriai konferenciája* (pp. 747-762). Cham: Springer International Publishing.
35. Nur-tegin, K., & Jakee, K. (2020). A korrupció megszírozza vagy elcsiszolja a fejlődés kerekeit? Új eredmények a bontott adatok alapján. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, 75, 19-30.
36. Persson, A., Rothstein, B., & Teorell, J. (2013). Miért buknek meg a korrupcióellenes reformok – a rendszerszintű korrupció mint kollektív cselekvési probléma. *Governance*, 26(3), 449-471.
37. Quah, J. S. T. (2003). A korrupció okai és következményei Délkelet-Ázsiában:

- Indonézia, a Fülöp-szigetek és Thaiföld összehasonlító elemzése. *Asian Journal of Public Administration*, 25(2), 235-266.
38. Rumjantseva, N. L. (2005). A korrupció taxonómiája a felsőoktatásban. *Peabody Journal of Education*, 80(1), 81-92.
39. Scott, W. Richard (2004). Intézményelmélet. In: George Ritzer, szerk. *Encyclopedia of Social Theory*, SAGE Publishing.
40. Sedgo, H., & Omgba, L. D. (2023). Korrupció és a közkiadások torzítása: bizonyítékok Afrikából. *International Tax and Public Finance*, 30(2), 419-452.
41. Simo-Kengne, B. D., & Bitterhout, S. (2023). A korrupció hatása a BRICS-országok gazdasági növekedésére: paneladatok elemzése. *Journal of Economics, Finance and Administrative Science*, 28(56), 257-272.
42. Šumah, S. (2018). Korrupció, okok és következmények. InTech EBooks. <https://doi.org/10.5772/intechopen.72953>.
43. Vichit-Vadakan, J. (2017). Közjogi etika és korrupció Thaiföldön. In *Közigazgatás Délkelet-Ázsiában* (pp. 79-94). Routledge.
44. Vu, K. (2024). Halálra ítélték a vietnami mágnást 12,5 milliárd dolláros csalási ügyben. Reuters. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/vietnam-tycoon-sentenced-death-12-billion-fraud-case-state-media-reports-2024-04-11/>.
45. Wahyudi, H. E. R. U., & Palupi, W. A. (2023). Korrupciós mudhorot a gazdasági növekedésért 7 ASEAN-országban. *WSEAS Transactions on Systems*, 22, 101-115.
46. Wescott, C. (2003). A korrupció elleni küzdelem Délkelet-Ázsiában. *A korrupció elleni küzdelem Ázsiában: Okok, hatások és jogorvoslatok*, 237-269.
47. Wesley, M. (2017). Vér és selyem: Power and Conflict in Modern Southeast Asia by Michael Vatikiotis. *Kortárs Délkelet-Ázsia: A Journal of International and Strategic Affairs*, 39(3), 580-582.
48. Wijayati, N., Hermes, N., & Holzhacker, R. (2016). Vállalatirányítás és korrupció: Egy délkelet-ázsiai összehasonlító tanulmány. *Decentralizáció és kormányzás Indonéziában*, 259-292.